

Torben Brabo fra Energinet er frontfigur for Gas Infrastructure Europe, GIE. Han har til opgave at få 70 gasinfrastrukturselskaber fra 26 nationer til at arbejde sammen om det fælles EU-mål om klimaneutralitet i 2050. Foto: Energinet

Gas-TSO. Siden har en organisationsændring internt i Energinet, hvor gas og el er blevet samlet i ét fælles selskab, betydet, at Torben Brabo har fået en ny og central rolle i Energinets europæiske og internationale arbejde. Han skal være formand for bestyrelsen i Energinets Associated Activities, der hjælper en række lande rundt om i verden med at omstille til grøn energi og skabe globale klimagevinster.

Stærkt udgangspunkt

Da Torben Brabo tiltrådte som præsident for GIE, havde han allerede et solidt fundament at arbejde ud fra. For han var med til at udarbejde den strategi, der bliver arbejdet efter, og han var med til den reorganisering af GIE, der har fundet sted de senere år. Bl.a. er alle fossile navne fjernet fra arbejdsgruppernes overskrifter for at sende et andet signal end hidtil. Nu skal signalet være meget mere grønt, ligesom GIE også har udviklet sig til at blive en proaktiv og positiv sammenslutning.

“Vi har en fælles strategi, og det er den, der ligger på bordet. Alle medlemmerne af GIE kan godt se, at vi ikke kommer tilbage til tornerosesøvn, fordi så bliver man købt eller slugt eller går til grunde, og langt de fleste vil i virkeligheden gerne den grønne udvikling.”

Og gassektoren var ifølge Torben lidt længe om at vågne op og få øje på, hvad der foregik: “Når man går 10 år tilbage, så sov gassektoren tornerosesøvn. Man overså den revolution, der egentlig foregik i forhold til VE-energi. De sidste 6-7 år er det gået rigtig stærkt. Tidligere var der ikke ret mange, der søgte ind til gassektoren. Ansøgerne kom til Energinet, fordi de troede skulle arbejde med el. Sådan er det bestemt ikke mere. Vi har lige så stærke ansøgere, som el har. Nu oplever vi det opbrud, der var i el for 10-20 år siden. Gasfolket er meget åbent og vant til at arbejde i en meget lang værdikæde, hvor vi tænker på tværs af mange lande i modsætning til el, der er mere nationalt og regionalt

orienteret. Gassen flyder reelt fysisk over 3-4000 km,” siger han.

Forskellige lande kræver forskellige løsninger

Hvordan favner man så udfordringen med at få et samarbejde til at fungere mellem 70 gasselskaber fra 26 lande med vidt forskellige udgangspunkter i forhold til gasinfrastruktur?

For Torben Brabo ligger svaret lige for: “Fælles strategi, tæt dialog med medlemmerne, flere fælles møder, hvor vi vender de strategiske emner og innovative løsninger, og så en stor grad af åbenhed.”

For som han siger: “så starter landene vidt forskellige steder i forhold til naturressourcer, infrastructuresammensætning og industrielt mix.”

“Uanset hvor landene befinder sig nu, kræver klimamålene for 2030 og 2050 en enorm forandring i alle lande og hos alle selskaber. Derfor passer det ikke med én enkelt løsning, og på den måde har det hjulpet, at få EU-Kommissionen og EU-regula-

torerne med på den fortælling, der hedder, at vi er så forskellige, at det kræver forskellige veje mod målet," slår Torben fast.

Der kan både være tale om energimix med kul, olie, gas, vind, og det kan også være graden af, hvor hurtigt brint eller sektorkobling reelt kan blive introduceret i et land.

Forsyningsikkerhed eller grøn gas

Den decentrale udvikling kan ifølge Brabo være rigtig smart, når der findes flere hundrede store energiintensive virksomheder i Europa, som bruger naturgas eller olie/kul, der kan konverteres til brint: "Det der med at tro, at hele EU skal have "motorveje" på den korte bane, der flyder med brint, det er slet ikke nødvendigt. Måske er det nok med nogle solceller eller vindmøller lokalt. Tingene kommer i trin, og alle

udvikler sig. På den længere bane forventes infrastrukturen at "smelte" sammen, og et såkaldt *European hydrogen backbone* vil materialiseres."

"For mens brint er langt fremme i Nordvesteuropa – fx i Holland og Tyskland, hvor der er et politisk ønske om hurtigt at konvertere den tunge industri til brint – så er der fx i Østeuropa en masse kul og olie, der hurtigere og billigere kan konverteres til naturgas. Landene starter altså på forskellige stædter, og deres udviklingsveje vil være forskellige," forklarer Torben Brabo og fortsætter:

"Mens Polen og Østeuropa er i den grønne omstillings 1. halvleg, er vi selv i 2. halvleg, og den skal de så igennem bagefter. Noget, der betyder meget for Polen og Østeuropa i det hele taget, er forsyningsikkerheden. Hver gang det bliver vinter, kan de blive bekymrede for, om de kommer til at sidde en uge uden na-

turgas i periode, hvor det er meget koldt, og den usikkerhed driver også ønsket og behovet for Baltic Pipe med gas fra Norge."

Så mens Danmark og resten af Nordvesteuropa taler om åbne markeder og grøn gas, har andre medlemslande i GIE en reel bekymring for, om de kan være sikre på forsyningen af gas. Og begge dele skal der være plads til i GIE. Og rent faktisk er Torben meget imponeret over udviklingen i Polen, hvor de allerede nu taler om en biogasproduktion på 1 mia. m³ i 2025 og 4 mia. m³ i 2030. Det er ikke kun, når det gælder grønne gasser, at Polen rykker hurtigt: "Måske kan Polen blive en del af energioen ved Bornholm. Polakkerne viser vilje og fornyer deres klimapolitik hurtigere og hurtigere," siger Torben.

Og han er ikke i tvivl om, at Polen ser sig selv som en kommen-

de central hub for gas, og et land, der håber på, at de gennem deres LNG-terminaler og via Baltic Pipe kan komme til at eksportere gas til deres nabolande østover. Torben peger på, at de polske Baltic Pipe-analyser peger på en CO₂-reduktion på 10-20 millioner tons årligt - måske mere.

Ud af starthullerne

Når snakken falder på udfordringerne i forhold til at nå Europas CO₂-reduktionsmål i 2030 og 2050, er det helt springende punkt set fra Torbens side af bordet at komme i gang!

Og det, vi skal komme i gang med, er at få rammerne på plads.

For som han siger: "Det skorter ikke på idéer, når det gælder brint. 10 lande har lavet strategier for brint og CCUS."

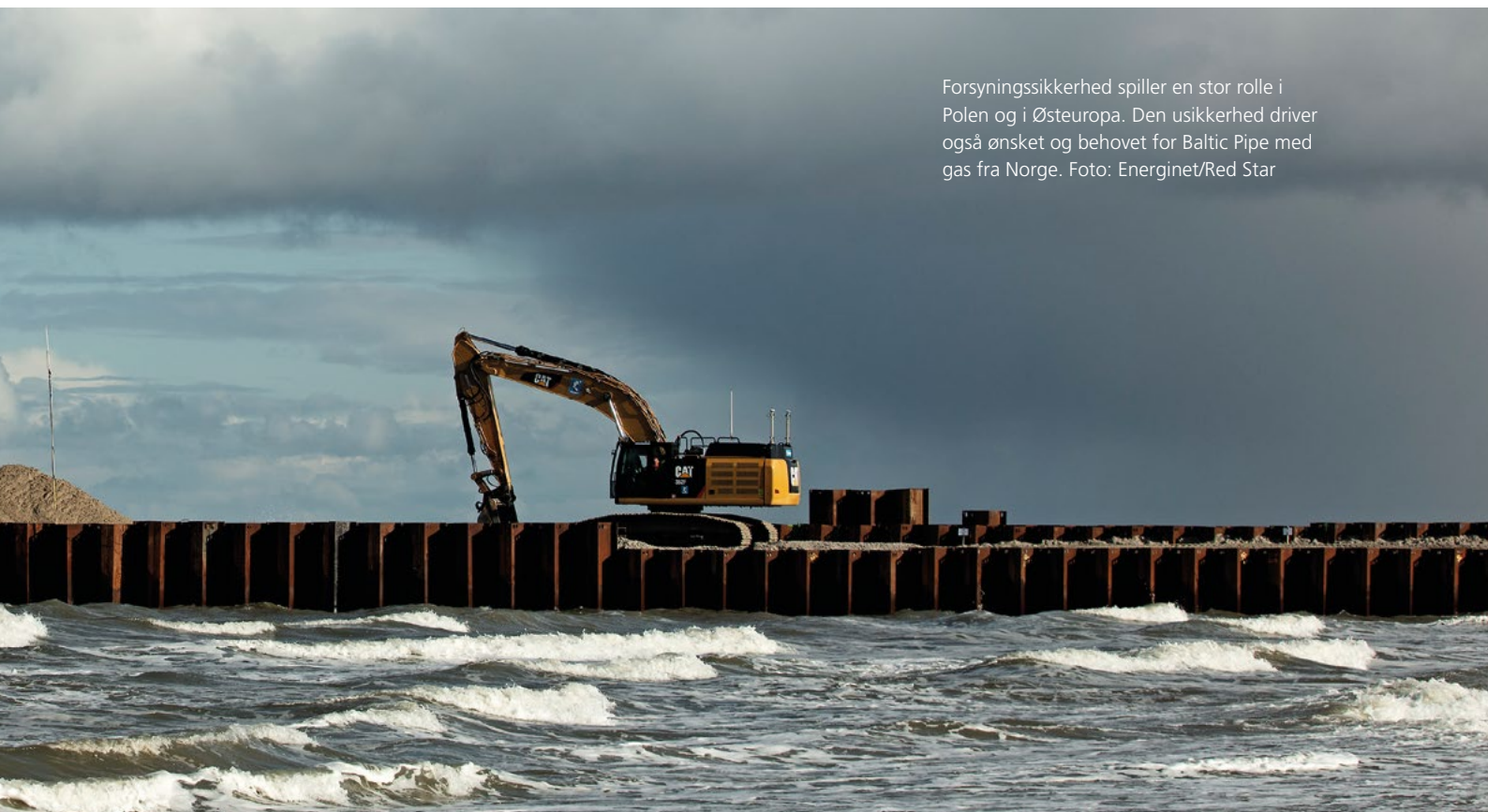
I virkeligheden har Torben Brabo

et meget konkret og lavpraktisk fokus, når det gælder arbejdet med rammerne. Han peger bl.a. på, at man kan starte med en fælles el/gas-netplanlægning, at nye værdikæder skal etableres, og at de skal gøres økonomiske. Han ved godt, at det ikke gør øvelsen lettere, at landene kommer med så forskellige udgangspunkter, og derfor er han også fortalende for, at man lader frontrunnerne som Tyskland og Holland starte i stor skala med brint og flere af de andre lande starte i mindre "industrielle clusters": "Så kan vi komme i gang på den måde," siger han.

Når det kommer til Danmark, mener Torben, at vi allerede har nogle helt fantastiske forudsætninger for som samfund at kunne leve af den grønne omstilling og vores viden om vedvarende energi generelt, og specifikt den viden, vi har om at lave energioer. Han peger bl.a. på vores

innovative evner, digitaliseringen, der findes overalt i samfundet, og på de agile arbejdsformer. Oven på det skal der bygges ny teori og (op) findes nye værktøjer - som er helt klare forudsætninger for, at vi når målet i 2030.

For som han siger: "Ørsted etablerer offshore-vindmøller, Nature Energy laver biogasanlæg, flere og flere vil investere i PtX og H₂, så vi skal tjene penge på den enorme viden, vi har, og få gjort den til en eksportvare. Hvad skal vi ellers lave?" □

Forsyningsikkerhed spiller en stor rolle i Polen og i Østeuropa. Den usikkerhed driver også ønsket og behovet for Baltic Pipe med gas fra Norge. Foto: Energinet/Red Star